

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 2—4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 9 do 6 wiecz., w niedziele od 1—2.

10
Program

TEATR POLSKI NOWOCZESNY SALA „LUTNI“
S-to Jerska 6.

Dziś, we wtorek, 19-go sierpnia 1919 r.

2 przedstawienia o godz. 7 i 9 wiecz.

1. „Schadzka“, krotkowiła w 1 akcie Z. Przybylskiego.
2. Dział koncertowy. Udział biorą: pp. Wojnowska, Kosińska, Sulima-
ki, Bolechowski, Władysławski, Abramowicz i Ciesielski.
Początek o godz. 7 i 9 wiecz.
Kasa czynna jest codziennie od 11—1 i od 4 do końca przedstawienia.

POLSKI TEATR LUDOWY. GNACH TEATU MIEJSKIEGO
na Placu Ratuszowym.

Dziś, we wtorek, d. 19 sierpnia 1919 r.

Na żądanie publiczności.

„OGNIEM I MIECZEM“

Sztuka historyczna w 5 aktach przerobiona z powieści H. Sienkiewicza.
Jedno przedstawienie. Początek o godz. 7 wiecz.
Bilety nabywać można w kasie Teatru Lud. od 10 r. Dla żołnierzy 20% ustępstwa.

NADESZŁY LOSY loterji na Inwalidów do klasy 3-ej i są do nabycia:

w księgarni J. Zawadzkiego, w sklepie Żyrardowskim i u p. I. Krzyżanowskiego (w Banku Handlowym),

Wileński Prywatny Bank Handlowy.

Najstarsza krajowa instytucja kredytowa.

S-to Jerska 8.

Kupuje i sprzedaje procentowe i dywidendowe papiery. Zamienia carskie ruble na marki i odwrotnie. Wydaje krótko terminowe pożyczki pod zastaw rubli lub marek. Przyjmuje ruble i marki na bieżące rachunki. Otwiera On Call'owe rachunki. Załatwia przekazy na miasta Rzeczypospolitej Polskiej. Sprzedaje Państwową 5% Polską Pożyczkę w rublach. Przyjmuje na przechowanie kosztowności i walory. Wydział kasetek jest czynny od 10 do 3-ej.

Główny Urząd Zaopatrywania Armji

(Warszawa, Przejazd 10)

potrzebuje SIANA dobrze prasowanego,

jedynie z łąk gruntowych, z dostawą natychmiastową lub późniejszą aż do wiosny 1920 r.

Oferty ziemian, towarzystw i spółek rolniczych przyjmuje

SEKCYJA ŻYWNOŚCIOWA URZĘDU.

KUPOJMY POLSKĄ POŻYCZKĘ PAŃSTWOWĄ.

KARBID

„TOWARZYSTWO KARBIDOWE“

w WIEDNIU.

Sprzedaż centralna z fabryk własnych karbidu:

JAJCE — LANDECK — LEND — MATREI — MERAN — SEBENICO — ALMISSA.

Jeneralne przedstawicielstwo na całą Polskę

Dom Handlowo-Przemysłowy

ALEKSANDER GUTTMAN

WIEDŃ I, Krugerst. 4.

WARSZAWA: BIURO CENTRALNE: Marszałkowska 130, tel. 67-61.

SKŁADY: Aleje Jerozolimskie 54, tel. 109-25.

Sprzedaż wagonowa i na bębny.

Dostawa z fabryk lub własnych składów w Wiedniu, Szczakowej i Warszawie.

Dostawa do krajów dawnej monarchji Austro-Węgierskiej.

Za dobroć towaru gwarantujemy.

POZNAŃ z dn. 15 b.m. (P. A. T.)—
Komunikat głównego dowództwa:

FRONT POŁNOCNY:

Pod Łukaszem i Płonkowem ataki niemieckie, poparte ogniem miotaczy min, odparto przy współudziale naszej artylerji.

Pod Grznówkiem odpędzono patrol niemiecki.

FRONT ZACHODNI.

Prócz zaszepki patrolu niemieckiego w okolicy Włoszakowic i słabej strzelaniny, spokój.

FRONT POŁUDNIOWY:

Spokój. Straty w ciągu doby: jeden ranny.

Z dnia 16-go sierpnia.

FRONT POŁNOCNY:

Prócz słabej strzelaniny, spokój.

FRONT ZACHODNI.

Pod Robczykiem odparto silne patrole niemieckie.

Pod Sempelnem, Węgielnią i Pomykowem ogień karabinów maszynowych.

FRONT POŁUDNIOWY:

Zupełnie spokojnie.

Szef sztabu Wroczyński, generał podporucznik.

?

Co oznacza ten znak zapytania?

KOMUNIKAT SZTABU GENERALNEGO

z dn. 15 sierpnia.

FRONT LITEWSKO-BIAŁORUSKI.

Akcja postępuje planowo.

FRONT GALICYJSKI:

Bez zmian.

z dnia 16-go sierpnia.

FRONT LITEWSKO-BIAŁORUSKI:

Nieprzyjacieli, który pobity w ostatecznych walkach, wycofał się na wschód, koncentruje obecnie swe siły

na linii Borysów—Bobrujsk. Na odcinku rzeki Łuczajki ożywiła działalność wywiadowcza nieprzyjacielskich patroli. Akcja naszych wojsk rozwija się planowo i pomyślnie. Kawalerja nasza ściga w dalszym ciągu cofającego się nieprzyjaciela. URZECZE zostało przez nasze oddziały zajęte.

FRONT WOŁYŃSKI.

Nasze oddziały sforsowały po ostrej walce most kolejowy na

prawym brzegu Słucza na wschód od SARN i obsadziły ten przyczółek mostowy.

Przy zajęciu Ostroga zabrano przeciwnikowi w boju: cztery działa, szesnaście kulomiotów i przeszło dwa tysiące karabinów.

FRONT GALICYJSKI.

Bez zmian.

W zastępstwie szefa sztabu jeneralnego Haller, pułkownik.

?

Czy byłeś już w twym biurze wyborczym?

Wiece Straży Kresowej.

W niedzielę 17 sierpnia o 11 przed poł. na Wroniej 5 rozpoczęły obrady wiecu zwołany przez Straż Kresową, który zgromadził 98 delegatów włościan przedstawicieli z wyboru wszystkich powiatów wileńskich. Na przewodniczącego wybrano p. J. Różewskiego, do prezydium weszli p.p. St. Wojewoda, Stef. Klimaszewska, K. Lejszys, Kaj. Brzozowski, Z. Łuczko. Na Sekretarza powołano p. St. Gołębiowski.

Wiecu zagali instruktor rolniczy p. Wilczyński wyjaśnieniem celu zwołania wiecu z powodu alarmujących wieści dotyczących przynależności Ziemi Wschodnich oraz przesunięcia linii demarkacyjnej polsko-litewskiej na korzyść wroga dla nas usposobionego rządu Taryby, co zmusza nas do wyłączenia wszystkich sił ku obronie. Wobec tego, iż posłów swych do Sejmu Warszawskiego, ani sejmiku tymczasowego jeszcze nie mamy, musimy wybrać przedstawicieli ziemi wil., którzyby dotarli do Warszawy, a jeśli zajdzie tego potrzeba, to i do Paryża w obronie praw naszych.

Po odczytaniu porządku dziennego wiecu, zabiera głos p. W. Natanson, który w długiej lecz pełnej treści przemowie, przedewszystkiem kładzie nacisk na potężny objaw siły ducha ludu tych ziem, ludu, który mimo stu lat moskiewskiej niewoli, mimo barbarzyńskiego najazdu bolszewickiego wytrwał w idei wolności, oraz wierności Polsce. Nazywa to ołbrzymim tryumfem moralnym, nieznanym w dziejach świata, tambardziej, że Polacy na ziemiach tych witali nie tylko Polacy lecz lud białoruski, litewski, prawosławni i mahometanie. Wyjaśnia następnie skąd wypływa siła tego ducha ludu tutejszego i znajduje ją w dwóch źródłach, pierwsze: to bezmiernie ciężkie położenie tych ludów od dnia wkroczenia bolszewizmu, który rozluźniwszy wszelkie więzy życia społecznego wstrząsnął fundamentami społecznego gmachu jakimi są religia i idea narodowa, szerszą hasła anarchii. Gdyby bolszewizm tu trwał dłużej, powrót do zdrowego życia narodu, byłby niemożliwy. Krótkorwale, na szczęście, rządy sowdepów otworzyły oczy wszystkim ludem tych ziem na tę prawdę, że tak dawna Rosja carska jak i nowa bolszewicka niczem się nie różnią w ucisku, grabieży, prześladowaniu i, że ten wróg wschodni będzie zawsze ludom tych śmiertelnym, barbarzyńskim wrogiem bez względu na hasła jakie głosi; że bez oparcia się o brata naród na zachodzie, z którym związane były 350 lat, o naród tej samej mowy i wiary — ziemia ta przez Wschód poarta będzie nieodwołalnie.

Dlatego oczy ludów tych z ufnością zwróciły się ku Polsce, rozumiejąc, że przynależność do Polski to konieczność dziejowa. Drugim źródłem tej siły ducha jest ustrój mawskroś demokratyczny współczesnej Polski, oparty na zasadach wolności, równości i tolerancji w przeciwieństwie do samowładczego i biurokratycznego rządu Rosji. W Polsce nie rządzi samowładca, lecz rządzi sam Naród, sfery ludowe i robotnicze, inteligencja, uczeni, profesorowi, cały Naród przez swych przedstawicieli — posłów w Sejmie. Tak Naczelnika Państwa jak i ministrów, powołał do rządu Naród sam. Żadna uchwała w Sejmie żadne nowe prawo ustanowione, być nie mogą bez zezwolenia Narodu. Oczywiście ustrój oparty na zasadach takiej sprawiedliwości przyciąga ku sobie serca ludów.

Następnie odczytuje p. Natanson «Deklarację praw», która włączona będzie do Konstytucji polskiej, a w której Państwo Polskie daje każdemu

obywatelowi jaknajszersze prawa wolności, równości tolerancji, żądając wzajemnie od każdego obywatela polskiego jednego moralnego obowiązku: wierności dla Rzeczypospolitej Polskiej. Na podstawie takiej Konstytucji powstanie w Polsce oświata, dobrobyt i Polska rozwinie się w Państwo kulturalne, potężne. Wrogowie Polaki, których jej nie brak, rozlewają steki kłamstw o ustroju Polaki, o ucisku szkół obcych narodowości, o powrocie pańszczyzny. Ludzie niewiedzący nie wierzą tym fałszom lecz jeszcze dużo takich którzy dają im posłuch. Najlepszym dowodem kłamliwości twierdzeń naszych wrogów to reforma rolna, którą jednomyślnie cały Sejm uchwalili a jedyną różnicą dzielącą go było określenie ilości ziemi jaką każdemu ziemianinowi zostawić należały przy przymusowym wykupie przez Rząd, na rzecz bezrolnych i małorolnych.

?

Czy sprawdziłeś, czy jesteś zapisany na listę wyborców ty, twoja rodzina, domownicy, krewni, bliźcy i znajomi?

Art. 1 rolnej epiewa, że istotną formą władania w Polsce jest gospodarstwo włościańskie na zasadzie własności prywatnej.

Komuny jak u bolszewików nie będzie, gdyż ziemia tylko wtedy jest dobrze uprawiana i wydajna gdy gospodarz wie że pracuje na niej dla siebie i dzieci. Następnie omawia mówca jakie ziemie przedewszystkiem przeznaczane będą na parcelację, potem przechodzi do uposażenia Polski pod względem bogactw naturalnych które rokuja Polsce ołbrzymią przyszłość pod względem gospodarczym. Nic więc dziwnego, że wszystko to razem: demokratyczny ustrój Polski, rozumna i stopniowa reforma agrarna, bogactwa naturalne Polski są dla ziem wschodnich tym magnesem, który je ku Polsce przyciąga.

Rząd polski wie o tem, że lud tutejszy chce łączności z Polską lecz przyłączenie tych ziem do Polski nie zależy jedynie od rządu, lecz od europejskiego kongresu, który nastanowić będzie granice. Dlatego jeśli należeć chcemy do Polski wytyczyć musimy w tym kierunku wszystkie siły i wywalczyć to sobie sami. Wyśilek wspólny wywalczył Suwalszczyznę oddane Polsce powiatów polskich. Zdobędziemy się i my na ten wysiłek wspólny, ogromny.

Zjazd dzisiejszy jest przygotowaniem do ostatecznej chwili, która się zbliża. Wysyłamy petycję do Warszawy, do Paryża. Głos obecnego Zjazdu zaważy na szali europejskiej — za miesiąc będzie już zapóźno. Dlatego koniecznym jest uchwalenie dziś rezolucji przez wszystkich tu zebranych przedstawicieli ziemi wileńskiej o wysłaniu jej przez delegatów, których ludność wybrała do Warszawy a może i Paryża.

W kwestji nowej linii demarkacyjnej, która sagraza odcięciem północnej części powiatu wileńskiego zaleca p. N. zebranie podpisów protestujących od mieszkańców tego powiatu, które w ciągu 2 tyg. złożone być powinny w Straży Kresowej a stąd wysłane przez 2 deleg. do Warszawy lub Paryża. «Oto cele dzisiejszego wiecu, kończy p. N — sprawy pilne; walczymy na arenie politycznej o życie nasze — wytyczmy wszystkie siły, bo wszystko zależy od nas».

Po nim zabiera głos pos. do Sejmu polskiego p. Malupa należący do grupy Piastowców: pytanie co stanie się z ziemiami wschodnimi jest bodaj najważniejszym z tego rodzaju rozważań cała Polska. Wykazuje statystycznie straty, które ziemie te dawały Rosji wskutek utrzymywania fałiangi czynownictwa w celu uciskania i rusyfikacji tych ziem. Polska tych milionowych wydatków ponieść nie będzie, bo uciskać i wynaradawiać nie potrzebuje — a ze wzrostem o-

światy z rozwojem gospodarczym ziemie te stracić będą nie będą, przeciwnie mając w Polsce pomoc w węglu, soli i naftie, tych bogactwach naturalnych, podniosą dobrobyt własny a tem samym wspólny. Połączenie Litwy z państwem ekonomicznie silniejszym a moralnie bratnim jest koniecznością.

Kłamstwa wrogów o nieporządkach w Polsce mają na celu rozzerwanie jedności tych ziem. Tymczasem obecny teraz w Warszawie amerykański pod względem apro wizacji podziw swój wyraża w pismach nad szych i sprawą w Polsce organizacją armji i gospodarki państwowej, w tej Polsce zniszczonej stokroć gorzej od innych krajów w Europie przez wojnę i grabież wrogów.

Następnie mówił p. Malupa o ugrupowaniu Sejmu i jego składzie, który dowodzi, że większa część Sejmu a przede wladza nad krajem spoczywa w rękach ludu polskiego. Zaznacza wreszcie, że mało gdzie w świecie przedstawiciele rządu tak są kochani i szanowani przez naród jak Naczelnik Piłsudski i prezydent ministrów Paderewski.

Po przerwie 10-cio minutowej, następuje odczytanie dwóch rezolucji, które przyjęte zostają jednogłośnie przez ogół Zjazdu.

Oto ich treść:

I.

Uchwała.

Powszechny Zjazd Ludowy powiatu Wileńskiego, reprezentujący ludność różnych narodowości i wyznań, a składający się z delegatów, obranych przez ogół ludności powiatu na powszechnych zgromadzeniach ludowych, obwieszcza raz jeszcze całemu światu, że ogromna większość mieszkańców powiatu pragnie bezwzględnie przyłączenia go wraz z całą ziemią wileńską do państwa polskiego i żąda rozpisania wyborów do Sejmu Ustawodawczego w Warszawie.

?

Czy zdajesz sobie sprawę z ważności wyborów?

W zgodnym współzyciu, w wolności i równości wobec prawa, pragną wszystkie narodowości, zamieszkujące całą ziemię Wileńską, żyć i rozwijać się pod opiekunymi skrzydłami Rzeczypospolitej Polskiej.

O urzeczywistnienie tej niezłomnej woli naszej walczycy będziemy aż do pełnego zwycięstwa. Tak nam dopomóż Bóg!

17 sierpnia 1919 r.

Z upoważnienia wszystkich delegatów podpisuje prezydium Zjazdu.

Przewodniczący Ildafons Różewski

Członkowie (prezydium: Stefanja Klimaszewska, Stanisław wojewoda, Zygmunt Łuczko, Kajetan Brzozowski, Kazimierz Lejszys.

Sekretarz Stefan Gołębiowski

II.

My zebrani 17 sierpnia na powiatowym Zjeździe Ludowym delegaci rozważywszy sprawę nowej demarkacyjnej linii, która ma być posunięta w stronę m. Wilna tak, że gminy: Muśalki, Szyrwinty, Mejszagola, mają pozostać po stronie litewskiej zamiesimy od imienia swych wyborców, jak najbarwzgodniejszy protest i głosimy całemu cywilizowanemu światu, że ludność [wspominanych miejscowości] jest polską i do Polski chce i musi należeć i ostatecznie zdecydowana, w razie wycofania się wojsk polskich z naszych ziem, jak jeden mąż staje do broni i do ostatecznej kropli krwi będzie broniła od najęźdźców swych wiosek. Bić się z ludem litewskim nie zamierzamy, lecz z narzuconym rządem litewskim. Do żadnego państwa prócz polskiego należeć nie bę-

dziemy — rzućmy hasło: Nie damy ziemi, skąd nasz ród!

Przewodniczący Ildafons Różewski.

Członkowie prezydium: Zygmunt Łuczko, Stefanja Klimaszewska, Stanisław Wojewoda, Kajetan Brzozowski, Kazimierz Lejszys.

Sekretarz Stefan Gołębiowski.

W następującej potem dyskusji zabiera głos p. Łuczko, wyrażając zadowolnienie, że do prezydium Zjazdu powołano włościan, którzy czują się tu jak równi z równymi, jak bracia, że wszyscy czy to mówią językiem polskim czy białoruskim należąć chcą tylko do Polski. Potem mówi p. Szaryński z Mejszagoly kładąc nacisk na to, że prócz warunków ekonomicznych i gospodarczych przemawia jeszcze za połączeniem z Polską sumienie, co mówi o wspólnie przeżytej stuletniej niewoli i grabieźczej okupacji niemieckiej. Jeśli polskie wojska cofnąć się miały z obecnej linii demarkacyjnej i zostawiły nas na pastwę Taryby i ukrywających się za nią Niemców to sami chwycimy za broń i praw swych bronąć będziemy.

Dalej p. Jaksztas przedstawił w krótkich słowach zdradę sieci Taryby która wszystkimi siłami wykopac chce przepaść nienawiści między Polakami a Litwinami, zaś p. Józef Brzozowski wylicza grabieże Niemców opiekunów rządu kowieńskiego — i stwierdza, że naród co tyle od Niemców wyderpiał nienawidzi ich i każdy rząd przez nich ustanowiony a pragnie połączenia jedynie z Polską.

Wreszcie p. F. Simonowicz z gminy Muśalki, który siłowolny gospodarz wypowiada się w kwestji połączenia z Polską krótko i dobitnie: «Po cóż raz jeszcze nas łączyć? Połączyli nas nasi królowie kochałi Jadwiga i Jagiello, połączyli nas Unja lubelska, łączy nas zawsze nasz święty wspólny królewicz i patron Kazimierz więc pocóż jeszcze raz łączyć? My już łączyliśmy, my tylko chcemy — aby nas już nigdy nikt nie rozłączył!» Słowa to przyjęła cała sala gorącymi oklaskami.

Po krótkiej naradzie w nieobecności proponowanych kandydatów wybrano na 2-ch delegatów i 1-go zastępcę ołbrzymią większością głosów przy 4-ch wstrzymujących się od głosowania p. Franciszka Lewkowicza gospodarza z powiatu Rzesza znającego język angielski, p. Jana Adamowicza, gospodarza z powiatu Małe Soleczniki znającego język angielski i p. Stanisława Szaryńskiego z gminy Mejszagolskiej.

Następują wolne wnioski. Przemawia redaktor «Ziemi Wileńskiej» p. Fr. Hryszewicz, który zwraca uwagę zebranych na wrogie działanie rządu Taryby za pomocą gazet drukowanych w języku polskim i rzekomo przez Polaków wydawanych. Taką gazetą jest «Przyjaciel Ludu» wydawany w Kownie, a który skradł, ten tytuł gazecie wychodzącej niegdys przy «Dzienniku Wileńskim» aby tem łatwiej obalamucić nieświadomych. Taką jest «Gazeta Świąteczna» pismo bolszewickie pełne kłamstw o rządzie polskim a naciągające tytułem uczciwe pismo dla ludu w Warszawie drukowane, taką wreszcie jest «Nasza Ziemia» naciągająca formatem i drukiem «Ziemię Wileńską» pismo Straży Kresowej. Podszycanie się pod tytuły uczciwych pism aby tem łatwiej fałszować opinie publiczną to zwykła nieuczna robota tych pism działających z ramienia Taryby. Ostrzega więc mówca przed nabywaniem tych gazet. (O pismach tych zamieścimy osobną notatkę przyp. Red.).

?

Czy wiesz, że tu o przyszłość miasta naszego chodzi, o przyszłość twoją i naszą o przyszłość dzieci naszych?

Wreszcie p. Wilczyński instruktor żołądki mówi o karygodnym działaniu księży litewskich, którzy za przykładem moskiewskich intrygantów rządowych mają się religii jako środka agitacyjnego. Znaczenie się nad ludnością polską za język polski jest na porządku dziennym. Ksiądz z parafii Bogusławski odmówił przyjęcia żywności przysłanej przez władze dla ludności jedynie dla tego, że ta żywność jest z Polski (!) Ksiądz w Giedwanach zależe wprost z ambony. W Giedrojcach 12 proc. tylko ludu litewskiej, a nabożeństwo odbywa się po litewsku. Rodziców spotykają groźby za to, że dzieci katechizm umieją po polsku, a nie po litewsku. Plebanja księży litewskich to po prostu całe magazyny broszur i pism po bolszewickim nawołujących do chwytania za widły i kosy.

W gminie szyrwiskiej, gdy inspektor nawoływał do organizowania kooperatywy—ludzie poprostu ball się zemsty za to księży lit. Ks. Nowicki np. jest typowym okazem cynownika carskiego w prześladowaniu. Gdy wojska polskie cofały się z zajmowanego terytorjum aresztować kazal wszystkich, co się opowiedzieli za Polską. Żołnierz polskiego, któremu dawał ślub namawiał do dezercji. P. Łuczko stwierdza działanie ks. lit. przeciwko wojsku polskiemu. P. Wilczyński proponuje protest, przyjęty gorąco i jednogłośnie przez Zjazd protest, którego wyrazem jest następująca rezolucja:

My, zebrani na zjeździe delegacji od ludności polskiej, litewskiej i białoruskiej, powiatu wileńskiego, reprezentujący przeszło 200 tysięcy katolików, wierali i stali synowie Kościoła naszego rzymsko-katolickiego, protestujemy gorąco przeciw naruszeniu nam w kościele od lat kilkunastu obcego ducha i języka; odczytują nam ewangelję świętą po litewsku tam, gdzie Litwinów wcale nie ma, mówią nam kazania w litewskim języku tam, gdzie zaledwie kilka rodzin ma ten język; wymagają od dzieci naszych katechizacji w niezrozumiałym języku, obrzydają nam na każdym kroku miłość dla języka ojczystego.

Już władze rosyjskie, a później niemieckie chcą rozbić naszą jedność narodową od lat kilkunastu narzucały nam kapłanów obcych językiem i duchem. Wysyłały delegacje, pisałyśmy petycje, zbierałyśmy podpisy dla udowodnienia, że tu w powiecie wileńskim nas Polaków katolików znajduje się około 90 proc. całej ludności chrześcijańskiej — wszystko jednak napróżno. Jesteśmy głęboko przekonani, że dotychczas o krzywdach naszych Wielki Dostojnik Stolicy Papieskiej nie wie wiedział, prosimy gorąco, wysłuchaj prosby naszej, abyśmy w parafiach polskich mogli mieć kapłanów Polaków, aby polecchy religijne były udzielane w języku naszym ojczystym.

Przewodniczący: Ildefons Rożewski.
Członkowie prezydium: Stanisław Wojewoda, Stefania Klimaszewska, Kazimierz Lejzys, Kajetan Brzozowski, Zygmunt Łuczko.

Sekretarz: Stefan Gołębiowski

W końcu mówi jeszcze p. Stachowski o potrzebie założenia Centrali stowarzyszeń rolniczo-handlowych, poczem zjazd zamyka p. Natanson podziękowaniem delegatom za liczną udział w Zjeździe. Delegaci kończą gorącym okrzykiem: Niech żyje Polska!

O. Pilawa.

?

Czy lepiej być gospodarzem, czy też parobkiem?

Jeżeli wybory wypadną po naszej myśli, będziemy gospodarzami naszego miasta — w przeciwnym razie będziemy parobkami naszych najgorszych wrogów.

?

Czy chcesz, aby Zarząd miasta, policja i t. d. były w ręku rodaków, ludzi przez ogół wybranych i obdarzonych zaufaniem, czy też w ręku obcych?

Z naszych frontów.

Odwet na bolszewikach.

Lwowska «Gazeta Poranna» donosi z Równa, że dywizja generala francuskiego Champagne dotarła do przekroczenia Zbrucza do Wiśniowej. Wobec morderstw dokonanych przez ukraińskich bolszewików na żołnierzach Hallera, wziętych do niewoli dywizja generala Champagne podjęła kroki odwetowe. Dalej donosi dziennik, że w mieście Szumsku na drugim brzegu Wilki dokonali bolszewicy strasznej rzezi żydów w dwóch ostatnich dniach przed swoim odwołaniem.

Zdobycz wojenna w Zdobunowie.

«Gazeta Poranna» donosi z Zdobunowa, że w ręce nasze wpadło 32 lokomotywy, znajdujących się pod parą oraz masztwo wagonów, których bolszewicy nie zdolali uprowadzić.

Zasadzka w Równem.

«Gazeta Poranna» donosi, że wkraczając do miasta Równego wojska Hallera były ostrzeliwane z okien strzałami karabinowymi.

?

Czy chcesz, aby ceny na chleb w dalszym ciągu tak spadały, jak dotąd, od czasu wkroczenia wojsk polskich, czy też wolisz, aby się podniosły do 15 rubli i wyżej, jak było za czasów bolszewickich?

Sprawy polskie.

Strajk na Górnym Śląsku.

Specjalny korespondent «Iskry» donosi z «Górnego Śląska:

Dwie wielkie elektrownie w Zaborku i Chorzowie nie są czynne wskutek czego brak jest zupełnie światła i energii w całym Górnym Śląsku. W miastach jest zupełnie ciemno. Pisma nie wyszły. Na znak protestu przeciw rządowi niemieckiemu strajkuje 95 proc. górników. Z powodu braku węgla wszystkie fabryki i huty stanęły.

Onegdaj w południe w Mysłowicach podczas wypłaty na kopalni oddział Grenzschutzu strzelał do robotników.

Jak twierdzą naoczni świadkowie jest 14 zabitych i rannych.

?

Co jest bliższe: koszula, czy kaftan? Jak koszula bliższą jest ciału niż kaftan tak zawsze bliższym jest dla nas swój, rodak, niżeli obcy, chociażby góry złote obiecywał.

Kołczak a Polska.

PARYŻ 15.8 (Radjotel. st. krak.). Z Genewy donoszą: Misja specjalna, wysłana przez Kołczaka z pułkownikiem Pastuchowem na czele przybyła do Genewy, ażeby prowadzić rokowania w sprawie przymierza rosyjsko-polskiego przeciwko bolszewikom. W kołach oficjalnych zapewniano, że rokowania odbywać się będą na następującej podstawie: uznanie oficjalne niepodległości polskiej, uznanie praw polskich do Galicji wschodniej i uregulowanie sprawy Litwy przez mocarstwa koalicyjne.

Ze świata.

Sojusz niemiecko-rosyjski.

Wedle telegramów, nadesłanych ze Szwecji, tamtejsza prasa podaje, że w najbliższym czasie Niemcy wyślą oficjalnego reprezentanta do Moskwy. Nawzajem bolszewicy wyślą również swego przedstawiciela do Berlina. Idzie tylko o wybór osobistości, która byłaby mniej politycznie skompromitowana niż Joffe.

Chodzą wieści, że w Berlinie bawi był minister spraw zewnętrznych w Rosji Szonow i był minister wojny Guczow. Pracują oni nad pozyskaniem Niemiec dla rządu Kołczaka i niedopuszczeniem do porozumienia się między Niemcami a Leninem.

Niebezpieczeństwo tureckie.

Prasa francuska konstatuje, że wzmożony ruch nacjonalistyczny w Turcji wzbudza żywe zaniepokojenie. Rusz ten rozwija się w Anatolji i w prowincjach azjatyckich i rozszerza się coraz dalej. «Figaro» donosi o gromadzeniu wojsk tureckich w Trebizondzie i Erzerumie. Turcy przeprowadzają reformy swych armji i oświadczają, że nie odstąpią ani piędzi ziemi Anji Mniejszej.

«Figaro» żałuje, że armja turecka jeszcze nie jest rozbrojona, chociaż od zawieszenia broni upłynęło już 8 miesięcy. Taki stan rzeczy pisze «Petit Parisien» daje tem większe powody do zaniepokojenia, że coraz częściej donoszą o morderstwach greków na wybrzeżach morza Czarnego i Egejskiego.

Jak Węgrzy sobie radzą z banknotami bolszewickimi?

Węgierskie biuro prasowe donosi: Z rozporządzenia rządu bankoty po 20 i po 25 koron wydane przez rząd bolszewicki będą wykupione po jednej piątej wartości nominalnej, bankoty po 1 i 2 koron po pełnej wartości, ażeby biedna ludność nie ucierpiała przy tej zamianie.

Bela Kohn w opałach.

Donoszą z Budapesztu, że na Radzie ministrów oświadczył minister sprawiedliwości Szachy, iż węgierska prokuratura państwa wytoczyła postępowanie karano-sądowe przeciw Beli Kohnowi i towarzyszym i poczyniła kroki o wydanie go władzom węgierskim przez rząd austriacki.

Dyrekcja policji wiedeńskiej otrzymała pismo, domagające się aresztowania komunistów węgierskich, którzy sbiegli do Austrii.

Bela Kohn będzie odpowiadał za morderstwa, fałszowanie pieniędzy, kradzieże itp. przestępstwa.

Jednocześnie donoszą o aresztowaniu [wspólnika] Beli Kohna — Aleksandra Garbaya, który z prostego czeladnika murarskiego został prezydentem budapesteńskiego Sowietu.

Oprócz Garbaya aresztowano też bolszewickiego ministra wojny Haubricha.

Nowy rząd węgierski.

Według doniesień z Budapesztu po długich rokowaniach powiodło się wreszcie utworzenie gabinetu koalicyjnego. Najważniejsze teki ministerjalne zostały obsadzone jak następuje: Prezydium ministerjum — Mardin Lovassy, min. spraw zagranicznych — hr. Juljusz Andrassy, min. wojny — Stefan Friedrich, min. skarbu — Garami, min. rolnictwa Stefan Chabot, min. opieki społecznej — Juljusz Pajdel, min. oświaty — Honchard. Teiki ministrów zostały w nowym gabinecie prawie równomiernie rozdzielone między przedstawicieli stronnictw mieszczańskich a socjalistów.

?

Cóż więc uczyniłeś, by zapewnić swoim na wyborach zwycięstwo?

?

Czy starałeś się uświadomić znajomych swoich o ważności wyborów?

Z bolszewiji.

Bolszewicki rozkaz dzienny po utracie Mińska.

Z okazji zdobycia Mińska przez wojsko polskie wydano w czerwonej armji następujący rozkaz dzienny:

Częściowe niepowodzenia nie powinny nas smuć. Niestety, dziś padł Mińsk. Wojna nie może obejść się bez strat. Więc ściślej stańcie ramię przy ramieniu, druhowie, by odeprzeć wroga.

Na wschodnim froncie zdobyliśmy niedawno dziesiątki takich miast, jak Mińsk.

Klęska armji bolszewickiej.

Na południowym froncie armja bolszewicka poniosła znów szereg klęsk, zmuszona do cofnięcia się zarówno przed Ukraińcami, jak i przed Denikinem. Ustupujące ze Żmerynki, wojska bolszewickie oparły się aż o 10 wiorst na południo-zachód od Winulcy, mając wciąż do czynienia z wrogiem.

Na odcinku połtawskim stracili Gohalewo (Nowochopiorsk dostał się już dawniej w ręce Denikina). Gazety bolszewickie pocieszają się powodzeniami swymi na wschodzie, gdzie osiągnęli 120 wiorst na wschód od Cselabińska.

Gorkij zamordowany przez komunistę łotewskiego?

«Deutsche Allgemeine Zeitung» donosi z Kopenhagi: Jak słychać Maksym Gorkij został aresztowany i zastrelony przez osławionego komunistę łotewskiego malarza Piotra Propera.

Bunty chłopskie.

Bezustannie powtarzające się bunty chłopskie przeciw bolszewikom na Ukrainie zmusiły władze sowieckie do utworzenia specjalnych oddziałów przeciw nim.

Na czele tej akcji przeciwpowstańczej został postawiony Woroszyłow.

Denikin zajął Kijów?

«Gazeta Poranna» donosi z Równa: Wedle uprzejmie trzymających się pogłosek generał Denikin w zwycięskim marszu zajął Kijów.

(Wiadomość ta dotychczas przez żadne urzędwe źródło nie została potwierdzona przyp. Red.).

?

Czy byłeś na przedmieściach, we wsiach podmiejskich, gdzie nie zdają sobie dokładnie sprawy z ważności wyborów? Czy starałeś się nieświadomych oświecić i pozyskać dla sprawy wyborów?

TELEGRAMY.

Odpowiedzialny, a nie chce odpowiadać.

BERLIN (PAT) Gen. Falkenhayn wysłał do prezydenta republiki list, w którym zastacza, że za wszelkie operacje wojskowe od 14 września 1914 r. aż do 1916 r. on jeden jest odpowiedzialny. General powiada, że nie myśli dobrowolnie stawić się państwu nieprzyjacielskim.

Ukraińcy nie dostaną Bukowiny.

WIĘDEN (PAT) «Telegraphen Compagnie» donosi z Bukaresztu, że pretensje ukraińskie do części Bukowiny, zostały przez konferencję pokojową

odrzucane. W ten sposób cała Bukowina przypadnie Rumunji.

Pogrom żydowski w Berlinie.

WIEDEŃ (K.P.) Pisma podają, że na zachodzie Berlina zdarzyły się wybuchy antyżydowskie. Jest bardzo wiele osób rannych, w czem jedna ciężko.

Afera szpiegowska w Berlinie.

WIEDEŃ (K.P.) «Acht Uhrblatt» podaje z Berlina, że w tamtejszym konsulacie austriackim wykryto wielką aferę szpiegowską. Wmieszanych w to jest wielu Czechów, między innymi tamtejszy konsul czesko-słowacki Borko. Aresztowany został w związku z tą sprawą Czech Bartosz.

Nowy rekord lotniczy.

PARYŻ, (PAT) (Havas). Lotnik Weiss i mechanik Blague wnieśli się na 9 tysięcy metrów wysokości, pobili w ten sposób światowy rekord. Wzlot nastąpił w 53-ech minutach. Stwierdzono temperaturę 32 stopni poniżej zera.

Jak Niemcy przygotowują się do plebiscytu?

SZCZYTNO (PAT.) «Mazur» donosi: Hakenfahner zamierzają na czas plebiscytu sprowadzić do Prus wschodnich zmierzonych maszyn z Westfalii i Nadrenji, aby ci głosowali na korzyść Niemiec.

Zaloga angielska na Bałtyku.

Gdańsk (PAT.) «Daniger Neu- ste Nachrichten» donoszą: Wedle doniesienia «Times'ów» od 1 października stacjonowały będą na Bałtyku oddziały floty wojennej angielskiej.

?

Jeżeli każdy z nas sumiennie spełni swój obowiązek — wynik wyborów nie będzie pod znakiem zapytania.

KRONIKA.

— **Z Rady Opiekunów.** Prezes Rady Opiekunów Okręgu Wileńskiego p. Dr. W. Kopeć powrócił z Warszawy.

— Rada Opiekunów Okręgu Wileńskiego prosi przedstawicieli instytucji dobroczynnych o przybycie na posiedzenie do lokalu, Wielka 94 w środę 2-go sierpnia b. m. o godzinie 6-ej wieczór.

— **W sprawie wyborów.** Proszona są przedstawicielki wszystkich związków kobiecych i wogóle kobiety interesujące się sprawą wyborów w Wilnie, o przybycie we wtorek dnia 19-go sierpnia o godz. 3-ej na ul. Wileńską 26—5 pokój 4.

Związek Patriotyczny Polek. — **W szkole Kształkującej S. Swida** lekcje rozpoczną się 1-go września.

Zapisy do klas przygotowawczych i do Froebel oddziału, nowowstępujących dzieci, oraz tych, co już byli i być zamierzają nadal—przyjmowane, są codziennie od g. 1—3.

Poprawki 22 sierpnia, egzaminy wstępne od 23 sierpnia—Jagiellońska 9—1.

— **Ze Zjazdu nauczycielskiego.** Wczoraj, w poniedziałek otwarty został trzydniowy zjazd nauczycielstwa Polskiego, działającego na Litwie, solemnym nabożeństwem, odprawionem w Kościele S-to Jańskim,

jako dawnej akademickiej świątyni przez ks. dr. Pacia, który wygłosił również podniosłe kazanie.

O godzinie jedenastej sebrano się w Wielkiej sali b. szkoły realnej, obecnie siedziby 1-go gimnazjum męskiego stow. naucz. Polsk. w Wilnie.

Postępowanie zagali w imieniu Komitetu edukacyjnego dr. Węglawski, który w przemówieniu swem uczcił żołnierza Polskiego, którego ofiarnością oswoobodzony został nasz kraj i umożliwiony zjazd.

Na walesek p. Węglawskiego zjazd uchwalił trzy adresy z wyrażeniem wdzięczności dla naszej bohaterkiej armji, z wyrazem hołdu dla sejmu ustawodawczego oraz z wyrazem ości i wdzięczności dla Naczelnika Państwa.

W imieniu Władz powitał Zjazd Naczelnik Okręgu p. Konrad Niedziałkowski, w imieniu miasta prezydent p. Witold Abramowicz, imieniem uniwersytetu p. Ferdynand Ruszczyk, imieniem władz szkolnych szef wydziału szkolnictwa dla ziem wschodnich p. Lichtarowicz.

Prezydium zjazdu ukonstytuowało się w sposób następujący. Prezesem zjazdu został p. Dr. Węglawski, wiceprezesami ks. prof. Milkowski, p. Al. Zwierskiński, oraz szef wydz. szkół p. Lichtarowicz. Sekretarzem generalnym prof. Kościółkowski.

Obrady rozpoczęły się referatem p. Fedorowicza dyrektora 1-go gimn. w Wilnie p. t. «Organizacja szkolnictwa w Polsce» przyjętym ogólnym poklaskiem.

Dyskusję nad tym referatem odłożono do posiedzenia sekcji pierwszej, Ogółem Zjazd się podzielił na dziewięć sekcji. Liczby obecnych w przybliżeniu szacować można na 350 osób. Zjazd potrwa trzy dni i kończy się

jutro, we środę wieczorem rano, który na cześć zjazdu urządza zarząd miasta.

— **U techników.** W środę d. 20 b. m. o godz. 6 p. p. odbędzie się ogólne zebranie członków Polskiego Stow. Techników.

Na porządku dziennym są sprawy 1) Przyjęcie nowych członków, 2) Sprawa otwarcia kursów politechnicznych 3) Zatwierdzenie części Statutu 4) Przygotowanie otwarcia kół 5) Otwarcie biura porad technicznych 6) Sprawy bieżące.

Główny Komitet Wyborczy podaje do wiadomości publicznej, że wciągu ostatnich 3-ch dni, przeznaczonych na reklamacje, mianowicie 20-go 21 i 22-go Sierpnia biura wyborcze wszystkich 88-ch obwodów będą czynne od 9 godz. rano do 8-ej wiecz.

— **Ogólne Zebranie.** Chrześcijańskiego Związku Zawodowego stolarzy, cieśli i bednarzy, odbędzie się 20 b. m. t. j. w środę o godz. 8 w. w lokalu Centrali S-to Jańska 21.

Porządek dzienny: sprawozdanie z rozdaństwa odzieży, sprawa bezrobotnych, sprawy aktualne i wolne walości.

Zarząd Związku prosi o jak najliczalsze przybycie.

— **Ogólne zebranie** Chrześcijańskiego Zw. Zaw. pracujących igła odbędzie się d. 20 b. m. t. j. w środę o godz. 8 w. w lokalu Centrali S-to Jańska 21.

Porządek dzienny: organizacja potrzebujących pracy, sprawy aktualne i wolne walości.

Cena ogłoszeń: Na 4 str. za wiersz jednoszpaltowy petitu— 2 mk., przed tekstem i nekrologi na 1 str. wiersz — 3 mk.

Największa w Polsce Fabryka Rymarsko-Siodlarska (300 rob.)

FIRMY

Spółka Wytwórcza Polskich Rymarzy i Siodlarzy

WARSZAWA: { Róg Białostockiej i Długiej «Pasaż Simonsa».
Tel. 144-15. Windy NEM 9-a i 10.
Trębaska 11. Tel. 108-38.

Wykonuje hurtownia z materiałów własnych i powierzonych:

DZIAŁ I. **Uprząże:** Chomąta angielskie, krakowskie, szpory angielskie, węgierskie, polskie, francuskie, rosyjskie, szleje i tp.

DZIAŁ II. **Siodła:** Artyleryjskie, angielskie, kanadyjskie, damskie, wyścigowe, spacerowe, stębowane, wyscielane, kulbaki węgierskie, oficerskie, gapki, wołyżerskie i tp.

DZIAŁ III. **Galanterja:** Skórzane części umundurowania wojskowego, pasy ładownicze, futerały do rewolwerów i tp., kufry, walizy, torbki damskie, nesesery, troki, paski, teczki, portfele, portmonetki, plecaki, obroże, wszelkie przybory sportowe, podróżne i myśliwskie.

DZIAŁ IV. **Pasy transmisyjne** wszelkich rozmiarów. (Będzie uruchomiony za 2 miesiące).

UWAGA: Wobec niestabilnych cen na surowce, na żądanie każdorazowo wysyłamy ściśle kalkulowane ceny. na wszystkie okręgi większych miast w całej Polsce.

Energiczni PRZEDSTAWICIELE poszukiwani

Swierzbę i swędzenie skóry usuwa szybko i radykalnie najdlużej w ciągu 5 dni Krem „Mukuna”

najdogodniejszy w nocy ze wszystkich dotychczas stosowanych środków, ponieważ:

- nie plami bielizny—posiadając kolor masła,
- nie oblepia się po cieple—nie zawierając części stałych,
- wchłania się całkowicie w skórę, stosując takowy podobnie jak glicerynę,
- jest bardzo ekonomiczny—mając za podstawę sam tłuszcz, daje możliwość małą ilością natrzeć dużą przestrzeń ciała,
- posiada miły zapach.

Leczę szybko i pewnie jest tanim.

Apteka J. Węrożyńskiego, ul. Badnarska róg Furmańskiej
Cena 7 mk. 50 fenig.   Żądać wszędzie.
Skład na Łódź: Lubezyński, Lutomińska 21.

Dr. med. B. Szyrwint choroby wenerycz.: syfilis (606—914), skórne i moczopłciowe. Przyjmuje od 10—1 pp. i od 4—7 w. Wielka 39. 911

Doktor D. Kenigsberg Choroby skórne i weneryczne. Przyjmuje od 11—2, 4—7. 3 S-to Jerska № 4.

Doktor D. Resser Wielka 41 m. 1. Spec. weneryczne, syfilis (606, 914) i skórne. Przyjmuje 10—2, 4—7.

B. MINIARSKI

KRAWIEC, S-to Jerska 9.

Materiały z Warszawy polecam po cenach zupełnie przystępnych. ROBOTY SOLIDNE. Cywil. i wojsk.

Do 75% taniej niż wszędzie! Galanterijne i piśmiennicze artykuły, mydło toaletowe i in., hurtownie i detalicznie otrzymać można z najtańszego źródła „Germes”, wł. W. Zall, Wilno, Szopenowska ul. 5, obok hotelu «Belgia». Proszę wyciąć adres!

Kantor przewozowy **R. Wojewódzki i S-ka** Wilno ul. Wielka, dom miastowy, № 76. Bgżytuje od 1895 r. Zalatowanie operacji kolejowych. Przewóz. Opakowanie. Przechowanie mebli.

Kawiarnia F. Popławskiej, po przeniesieniu do nowego lokalu Wielka 27 (obok księgarni J. Zawadzkiego) od dziś ponownie została otwarta.

Lampy, kuchnie,

palniki, igielki, reparacja, niklowanie, pocielenie samowarów, naczyń i in. u **T. Krejngela**, Ludwisarska 4, w dziedz. na lewo.

Maszyny do pisania kupuje, sprzedaje, repara, jako też przerabia tekst rosyjski na polski. Pierwszorządny zakład i. Kuzalec, Wilno, Tatarska 10

Tłumaczenie i pisanie podań przyjmuję **Józefa Żebrowska**, Kankaska 14—4

Zakład introligatorski E. Z. Aleksandrowicza (Tatarska 11) wykonuje wszelkie roboty w zakresie fachu wchodzące. Szylidy i plakaty tłoczono osobno oraz drukowane zwykłe.

Nauczyciele ludowi potrzebni są do pow. Świeciańskiego. Do podań dołączyć życiorys i odpisy świadectw. Adr.: m. Świeciany, Inspektor Szkolny. Dn. 19 i 20 bm. można widzieć się osobiście z inspektorem w Wilnie, ul. Bazylijska 2—19, od g. 2 do 3 48

Potrzebni młodzieńcy i panny do płatnej pracy przedwyborczej. Zgłaszać się: Polski Kom. Wyborczy—Tatarska 5—1, od 12—1 i od 5—7

Stróż do domu potrzebny. 5332 2-ga Junkierska 31—3 od 2 do 4.

Do sprzeczania hotel dla chorego na kółkach. Popowska 3—2

Do sprzedania TANIO koszule i kaletony damskie 30—35 rb., bluzki białe i wełniane, pończochy, kołnierze, staniki. Nadbrzeżna 4—14, od 12—8.

Kupuje starożytności, srebro, złoto, biżuterję brylantową, miniaturki, porcelanę, szkła, tkaniny, meble, brzozy i wogóle ładne stare rzeczy. Magazyn A. Kac, Wileńska № 7, naprzec. apteki Mikutowicza.

Nowe koncertowe pianino firmy «Renisz» i meble salonowe do sprzedania. Szpitalna 7 (około Zawalnej) u właściciela

4 rb. funt najlepszego mydła do prania bielizny poleca Dom Komis. Handl. «Okasja» Wielka 60. Tamże hurtownia sprzedaż wyrobów tytuńowych i galanterji.

Do wydzierżawienia duże rybne gospodarstwo i majątek łączny. Do sprzedania place pod fabryki z zabudowaniem i bez zabudowania i folwarki na dogodn. warunkach. Dowiedzieć się od g. 7 wiecz. Wileńska 29—8. Malinowski.

Do wynajęcia piekarnia, wędlnia, magazyn, 3 pokoje, przedpokój i kuchnia. Tamże do sprzedania urządzenie wędlni Skopówka 5 296

Do wynajęcia od 29 września mieszkania ze wszelkimi nowoczesnymi wygodami w różnych cenach i magazyn z suchymi dużymi piwnicami. Obejrzeć można codziennie Jagiellońska 8, stróż Aleksandrowicz. 33E

Do wynajęcia 7 pokoi z 2 łóżkami i 2 dużymi salami może być na biuro rządowe, prywat. instytucje lub szkołę. 3—4 pokoje z wodą i elektr. Wiadomość Ostrobramska 41—1

Wynajmują się i sa poszukiwane różne mieszkania i t. d. Adres S-to-Jerska 9, Biuro Komisowe. Kupno i sprzedaż domów, majątków i t. d.

5 mieszkań na nowo odrestaurowanych po 5 pokoi z wszelkimi wygodami wanny, elektr., od zaraz do wynajęcia, Zakretowa 11-a

Osoba chorowita bez żadnych środków do życia, mając siostrę ociemniałą na swojej opiece zmuszona jest kołatać do serc miłosiernych, prosząc o składkę na Maszynę Centralną do Krajecczyzny. Ofiary proszę składać w red. «Dz. Wil.» dla Antoniny.

Zgubiono paszport, pieniądze i legitymację kolejową na imię Józefa Dunowskiego, proszę odnieść do zawiadowcy stacji.

Zgubiono przepustkę i legitymację kolejową na imię Jana Rymkiewicza, proszę odnieść do zawiadowcy stacji